

ВІДГУК ОФІЦІЙНОГО ОПОНЕНТА

Алфьорової Зої Іванівни, доктора мистецтвознавства, професора, завідуючої кафедри Методологій крос-культурних практик та професора кафедри Аудіовізуального мистецтва Харківської державної академії дизайну і мистецтв на дисертацію Сидорчук Тетяни Анатоліївни «Жанрово-стильова специфіка музично-екранних форм ХХІ століття», подану до захисту на здобуття ступеня доктора філософії за спеціальністю 021 Аудіовізуальне мистецтво і виробництво галузь знань 02 Культура і мистецтво.

1. Актуальність теми дослідження.

На сьогодні, незважаючи на зростаючу турбулентність геополітичних процесів у світі, продовжується розвиток аудіовізуального мистецтва і виробництва, трансформується його морфологія. Безумовно, ці трансформації викликають цікавість не тільки у практиків аудіовізуальної сфери, але й у науковців, чийм завданням завжди є осмислення новітніх явищ у мистецтві. Теперішній стан культури і мистецтва в розвинених країнах світу, який є перехідним від постмодерністської до метамодерністської соціокультурної ситуації, активно впливає на жанрову та стильову специфіку аудіовізуального формотворення. Вбачається, що алгоритми подальшого формотворення в мистецтві в метамодерні будуть змінюватись швидше, аніж у постмодерні. Проблема формотворення є важливою теоретичною проблемою не тільки для вітчизняного, але й для світового наукового мистецтвознавчого дискурсу. Сучасне формотворче трансресування також тісно пов'язане з не менш важливою науково-практичною проблемою – визначенням новітніх дефініцій, завдяки яким можна описати ці морфологічні зміни. Актуалізація дослідження жанрово-стильової специфіки музично-екранних форм ХХІ ст. в українському мистецтвознавстві є об'єктивною, адже наша країна — країна співоча, чия музична культура є не тільки розвиненою, але й архетиповою для нашої нації. Ще одним фактором, який вимагає концептуалізації зазначеної проблематики, є фактор конвергенції між музичною індустрією та

індустрією аудіовізуальною. Ось чому спроба дослідити поєднання музичної та екранної форм в аудіовізуальному мистецтві є доречною саме в Україні.

2. Наукова новизна результатів дисертації.

Обґрунтування та уведення у науковий мистецтвознавчий обіг нової морфологічної категорії «музично-екранна форма» та розробка авторкою дослідження власної типології та класифікації новітніх жанрово-стильових модифікацій цієї морфологічної ланки аудіовізуального мистецтва та виробництва виявляє об'єктивну новизну результатів зазначеної дисертації. Важливими для мистецтвознавства вбачаються також артикуляція «маркерних» структурних елементів наведеною типологією; похідні класифікації основної типології та виявлення специфіки побутування різних музично-екранних форм, зокрема українського музичного короткометражного фільму.

3. Теоретичне і практичне значення результатів дисертації.

Теоретичне значення результатів дисертації полягає в наявності потенційної ємності наукової проблеми, яка досліджена. Розширення теоретичного поля осмислення сучасного формотворення в аудіовізуальному мистецтві є об'єктивно обумовленим, а уведення в науковий дискурс морфологічної категорії «музично-екранна форма» дозволяє в подальшому продовжувати концептуалізувати її різноманітні модифікації. Практичне значення роботи полягає в тому, що її результати можуть бути використані в педагогічному процесі у викладанні профільних навчальних дисциплін з зазначеної спеціальності, а також навчальних дисциплін варіативного циклу, зміст яких орієнтований на підготовку музичних продюсерів та продюсерів аудіовізуального профілю, кінорежисерів, телережисерів, звукорежисерів та звукооператорів, редакторів музично-екранного аудіовізуального контенту.

4. Наукова обґрунтованість результатів дослідження, наукових положень, висновків і рекомендацій, сформульованих у дисертації.

Наукова обґрунтованість основних положень і висновків дисертації обумовлена широким використанням фактологічного матеріалу для аналізу,

грунтовністю історіографічного аналізу наявних джерел, доведеністю висунутих в дослідженні положень, самостійністю виконання дослідження.

5. Рівень виконання поставленого наукового завдання та оволодіння здобувачем методологією наукової діяльності.

Поставлене в дисертаційному дослідженні наукове завдання обумовило використання відповідної сукупності загальнонаукових та спеціальних методів наукового аналізу. Обрані методи дослідження відповідають поставленій меті, є доволі логічними та доречними. Використання зазначених методів дослідження дозволило досягти мети та виконати дослідницькі завдання в повному обсязі.

6. Апробація результатів дисертації. Повнота викладу основних результатів дисертації у наукових публікаціях.

Наведені результати дисертаційного дослідження підтверджені 26 одноосібними науковими публікаціями (4 статті у фахових виданнях, затверджених МОН України за напрямом «мистецтвознавство» та включених до науково-метричних баз, 1 стаття в зарубіжному періодичному фаховому виданні (Польща). Оприлюднення цих результатів в 21 публікації апробаційного характеру виявляють повноту їх викладу.

7. Структура та зміст дисертації, її самостійність, завершеність, відповідність вимогам щодо оформлення й обсягу.

Структура дисертації є логічною та обумовлена її метою та дослідницькими завданнями. Робота складається зі вступу, чотирьох розділів, висновків, списку використаних джерел та додатків. Висновки дисертаційного дослідження підтверджують наведені аргументи, свідчать про досягнення поставленої в дослідженні мети.

8. Дотримання академічної доброчесності у дисертації та наукових публікаціях. Відсутність (наявність) академічного плагіату, фабрикації, фальсифікації.

Текст дисертації успішно пройшов відповідну перевірку, порушень академічної доброчесності не виявлено.

9. Дискусійні положення та зауваження до дисертації.

1. Будь-яка класифікація залежить від параметрів (критеріїв), якими дослідник користується протягом усієї роботи. Наведена авторкою класифікація музично-екранних форм доволі розлога: сім важливих параметрів «класифікації впливають з екранної складової предмету дослідження» (с.202) та чотири параметра – «ознаки, що впливають з музичної складової (с.203). Втім, у прикінцевому підсумку авторка орієнтується лише на кілька музично-екранних форм: короткометражний музичний фільм, музичний кіноальманах, серіал, візуальний альбом, різновиди яких не описуються усіма наведеними параметрами, лише частиною з них. Чи можна вважати усі наведені параметри класифікації музично-екранних форм наскрізно наявними?

2. Оскільки «мета дослідження – виявити й охарактеризувати жанрово-стильову специфіку музично-екранних форм ХХІ ст. у контексті новітніх тенденцій медіамистецтва» (с. 22), то виникає питання щодо стильової специфіки наведених музично-екранних форм, адже цей аналіз не може вичерпуватись лише констатацією наявності «авторського стилю»? Якими об'єктивними характеристиками дисертантка наділяє це поняття? Чи використовуються інші стильові напрями в проаналізованих музично-екранних формах?

3. На с. 47 авторка пише, що «форма постає як спосіб існування змісту, його внутрішня будова», якщо це не описка, то твердження потребує пояснення.

4. В якості побажання авторці дисертаційного дослідження можна порекомендувати посилатись на конкретні роботи, чи то К. Харрісон, про позицію якої багато сказано у тексті (с. 42-43), чи інших дослідників. Також, цитуючи, перевіряти написання прізвища того, кого цитують (с.50).

10. Загальний висновок і оцінка дисертації.

Дисертація Сидорчук Тетяни Анатоліївни «Жанрово-стильова специфіка музично-екранних форм ХХІ століття» є актуальним, самостійним та завершеним дослідженням, виконаним на високому науковому рівні відповідно до вимог «Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії», затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 р. № 44 (зі змінами), а її авторка заслуговує на присудження ступеня доктора філософії за спеціальністю 021 Аудіовізуальне мистецтво і виробництво, галузь знань 02 Культура і мистецтво.

Офіційний опонент:

доктор мистецтвознавства, професор,
завідувач кафедри методологій
крос-культурних практик, професор
кафедри аудіовізуального мистецтва
Харківського державної академії
дизайну і мистецтв

І. Алфьорова